

Högsta domstolen
Box 2066
103 12 STOCKHOLM

MB ./ riksåklagaren ang. misshandel

(Hovrätten för Västra Sveriges dom den 13 oktober 2014 i mål B 1060-14)

Högsta domstolen har förelagt riksåklagaren att inkomma med svarsskrivelse i målet. Jag vill anföra följande.

Min inställning

Jag bestrider ändring av hovrättens dom i ansvarsfrågan. Enligt min uppfattning finns det inte skäl för prövningstillstånd i målet avseende denna fråga.

Bakgrund

MB har dömts för misshandel till villkorlig dom med samhällstjänst. Om fängelse valts som påföljd skulle fängelse 1 månad ha dömts ut.

Domstolarna har därvid funnit det utrett att MB i det gemensamma hemmet tagit tag i den då 11 årige styvsonen APs öron och skakat hans huvud. AP fick ont och blåmärken på öronen. Enligt domstolarna har MB begått gärningen uppsåtligen.

Tingsrätten, i vars bedömning hovrätten instämt, har i fråga om brottets rubricering uttalat bl.a. följande. Med hänsyn till att MB tagit ett så hårt tag om APs öron att det gett upphov till märken som fortfarande satt kvar två dagar senare måste han ha förstått att greppet skulle ge upphov till smärta och skador. MB ska därför dömas för misshandel. Med hänsyn till att gärningen riktat sig mot ett barn i ett beroendeförhållande kan gärningen inte bedömas som ringa.

Överklagandet till Högsta domstolen

MB yrkar att gärningen ska bedömas som i första hand vållande till kroppsskada och i andra hand som misshandel, ringa brott, samt att straffet ska sättas ned. (MB har också yrkat att målsägandens skadeståndstalan ska i första hand avvisas och i andra hand ogillas. Riksåklagarens yttrande omfattar dock endast ansvarsfrågan).

Som skäl för prövningstillstånd i frågan om hur gärningen ska bedömas anför MB bl.a. att den praxis som finns idag är otillräcklig och inte tillräckligt entydig. Han hänvisar därvid till bl.a. NJA 2003 s. 537, RH 1986:163 och RH 2000:100.

Grunderna för min inställning

Den som tillfogar en annan person kroppskada, sjukdom eller smärta eller försätter honom eller henne i vanmakt eller något annat sådant tillstånd, döms enligt 3 kap. 5 § brottsbalken för *misshandel* till fängelse i högst två år eller, om brottet är ringa, till böter eller fängelse i högst sex månader.

Enligt uttalanden i doktrinen utgör misshandel som är ringa brott en särskild brottstyp. Avgörande för bedömningen är samtliga omständigheter vid brottet, inte bara skadans svårhet. Sålunda kan t.ex. en provokation föranleda att misshandeln bedöms som ringa, även om skadan inte är ringa. Avsikten är emellertid att endast misshandel, som framstår som tämligen bagatellartad, ska bedömas som ringa brott. Ett typfall är ett slag i ansiktet med öppen hand vilket orsakar viss smärta och rodnad (s.k. örfil). Se t.ex. NJA 1996 s. 782, NJA 2003 s. 537 och NJA 2009 s. 776. (Jareborg/Friberg, Brotten mot person och förmögenhetsbrotten, Uppsala 2010, s. 26).

Min bedömning

Lika med domstolarna är det min uppfattning att MB har begått gärningen uppsåtligt. Han ska därför dömas för misshandel. I frågan om hur misshandelsbrottet ska rubriceras vill jag anföra följande.

Målsäganden var vid tiden för gärningen 11 år gammal. Han var i egenskap av styvson närstående till och även i ett beroendeförhållande till MB. Gärningen har begåtts mot målsäganden i dennes hem där han har rätt att känna sig trygg. Någon provokation har enligt min uppfattning inte förevarit. Tvärtom har gärningen av allt att döma begåtts i syfte att bestraffa målsäganden på grund av att han ljugit beträffande ett skolarbete. Trots de begränsade effekterna av misshandeln är enligt min uppfattning omständigheterna vid brottet sådana att gärningen ska bedömas som misshandel av normalgraden. Jag instämmer också i domstolarnas påföljdsbestämning. Enligt min uppfattning bör hovrättens dom i ansvarsdelen således fastställas.

Prövningstillstånd

Enligt 54 kap. 10 § första stycket 1 rättegångsbalken får prövningstillstånd meddelas om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen (prejudikatdispens).

Högsta domstolen har i flera fall uttalat sig i fråga om gränsdragningen mellan misshandelsbrott av normalgraden och misshandel, ringa brott (se t.ex. NJA 1996 s. 782, NJA 2003 s. 537 och NJA 2009 s. 776). Mot bakgrund härav och då avgörande för bedömningen är samtliga omständigheter vid brottet har jag svårt att se att en prövning av förevarande mål kan vara av vikt för ledning av rättstillämpningen. Jag kan heller inte se att det finns något prejudikatintresse i frågan om påföljd. Jag avstyrker prövningstillstånd.

Bevisning

Jag ber att få återkomma med bevisuppgift och synpunkter på målets fortsatta handläggning för det fall Högsta domstolen meddelar prövningstillstånd i målet.

Kerstin Skarp

My Hedström

Kopia till

Utvecklingscentrum Göteborg
Göteborgs åklagarkammare (AM-196480-12)
Kammaråklagaren Kajsa Johansson